

חיפוי על עבירה - משמעותו והעונש בצידו

לעיתים ישנו מעגל שותפי סוד לדבר עבירות שעומדות להתבצע או שכבר בוצעו, כלומר אנשים שבאפשרותם למנוע מעשה קשה או לכל הפחות לעזור בהבאת העבריינים לדין. המחוקק דאג "לתמרץ" את הציבור לדווח לרשויות ולנסות למנוע מקרים קשים, וזאת על ידי הטלת עונשים מרתיעים כנגד מי שאינו פועל בהתאם להוראות. למעשה, מי שאינו פועל בהתאם לחוק נחשב כמחפה על עבירה, אך חשוב גם לדעת שהוראות אלו לא חלות על כל העבירות, המצבים והאנשים. עו"ד אסף דוק מסביר על יסודותיה של עבירת החיפוי, העונש הקבוע לצידה וההבדל בינה לבין עבירת אי מניעת פשע.

מה אומר חוק העונשין על חיפוי ואי מניעת פשעים

למעשה, ישנם שני סעיפים מרכזיים שהינם רלוונטיים לעניינו. הראשון אינו בדיוק חיפוי על עבירה כי אם אי מניעה של פשע: "מי שידע כי פלוני זומם לעשות מעשה פשע ולא נקט כל האמצעים הסבירים למנוע את עשייתו או את השלמתו, **דינו - מאסר שנתיים**". זוהי לשונו של סעיף 262 לחוק העונשין וניתן לגזור ממנו מספר מסקנות. ראשית, מדובר במעשים שטרם נעשו וזוהי נקודה חשובה: החוק אינו מחייב למסור מידע או במילים פשוטות - להלשין - על מישהו אחר במידה שהפשע כבר בוצע. כלומר, עבירה זו מחייבת במסירת מידע רק לגבי מעשים שטרם נעשו. שנית, החיוב נוגע רק לעבירות מסוג פשע, כלומר עבירות שדין עומד על שלוש שנות מאסר ומעלה. על מנת לסבר את האוזן, אין חובה לדווח על כוונה לבצע עבירות עוון כגון תקיפה סתם שעונשה עומד על שתי שנות מאסר. יחד עם זאת, במידה שהתקיפה הובילה לגרימת חבלה של ממש, הרי שהיא כבר נחשבת למעשה פשע ומי שידע ולא פעל בנדון צפוי להיות מואשם באי מניעת פשע.

עוד היבטים חשובים של אי מניעת פשע

נקודה נוספת שיש להביאה בחשבון היא מהי בעצם "מניעת פשע", כאשר הפרשנות המקובלת היא הודעה על כוונה לביצוע המעשה לרשויות האכיפה. כמו כן, על מנת להרשיע בעבירה זו על התביעה להוכיח כי הנאשם ידע שפלוני מתכוון או זומם לבצע פשע, ומכאן שלא ניתן להאשימו אם רק סבר כך או שהיו לו לסיבות להאמין שהמעשה עומד להתבצע. לצורך העניין, אם אדם אמר או כתב לחברו שהוא מתכוון לבצע עבירת מין או אלימות מסוג פשע, הרי שזוהי ידיעה. לבסוף, אנו רואים שאי מניעת פשע דינה שתי שנות מאסר, אמנם במסגרת עבירות העוון אך עדיין אישום חמור בר ענישה קשה לכל הדעות. המטרה היא כאמור "לעודד" את הציבור לדווח על עבירות שעומדות להתבצע, ולהרתיע מפני אי דיווח. יחד עם זאת, לשון החוק נועדה גם למנוע מצב בו כל שכן מחויב לפקוח עין על חברו. לכן, מדובר על עבירות פשע בלבד ועל ידיעה ברורה של כוונה לבצע את המעשה, להבדיל מחשדות סתומים והשערות.

עבירת חיפוי על עבירה - עולים בדרגת החומרה

לעומת הקודמת, חיפוי על עבירה מהווה קפיצת מדרגה בדרגת החומרה. זוהי לשון סעיף 95 לחוק העונשין שעוסק בה: "מי שיודע כי אדם פלוני זומם לעבור עבירה או עבר עבירה לפי פרק זה שעונשה מאסר חמש-עשרה שנה או עונש חמור מזה, ולא פעל באופן סביר כדי למנוע עשייתה, השלמתה או תוצאותיה, הכל לפי הענין, **דינו - מאסר שבע שנים**". עוד מציינת הסעיף הבא כי מטרתה של ההוראה היא להוסיף על סעיף 262 בו עסקנו קודם, ולא לגרוע מהן. יחד עם זאת, בתת הסעיף הבא נאמר כי ההוראה לא תחול כי מי שהינו הורה, בן זוג, אח, אחות או צאצא של מי שעבר את העבירה או זמם לבצע אותה.

נוסף על עבירה זו ובמסגרת עבירות העוסקות בשיבוש ההליך המשפטי, סעיף 253 לחוק העונשין מתייחס לקבלת טובת הנאה או

לניסיון לקבלה בגין אי גילוי ידיעה בדבר ביצועה של עבירה מסוג עוון או פשע וכן אי מסירת הודעה לרשות החוקרת או אי מסירת עדות בבית המשפט, בין שמדובר בהליך פלילי ובין שמדובר בהליך אזרחי. בהתאם לכך נקבע כי אדם המבטיח שלא לגלות אודות ביצועה של עבירה פלילית מסוג עוון או פשע או מחפה על כך בתמורה לקבלת טובת הנאה - צפוי לעונש של עד **3 שנות מאסר**. כמו כן, אדם המבטיח שלא למסור הודעה ברשות החוקרת או שלא למסור עדות בבית המשפט בתמורה לקבלת טובת הנאה - צפוי לעונש של עד **5 שנות מאסר**.

מה המשמעות של חיפוי על עבירה?

בבחינת לשון החוק אנו רואים כי מדובר בהוראות הנוגעות לעבירות שדין לפחות **15 שנות מאסר**, כגון רצח, סיוע לרצח או אינוס בנסיבות מחמירות. בהתאם לכך, גם הענישה גדולה בהרבה בהשוואה לאי מניעת פשע, ועולה ל- 7 שנות מאסר במקום 2 שנות מאסר במקרה הקודם. בנוסף לכך, יש לשים לב להבדלי הזמנים, כלומר שחיפוי על עבירה אינו מתייחס רק לאי מניעתה אלא גם לזמן שלאחר מכן. על מנת לסבר את האוזן, אם אדם שומע מפלוגי שהוא מתכוון לרצוח אחר, עליו לעשות כל מעשה סביר כדי למנוע את עשיית המעשה ואת תוצאותיו. בנוסף, אם כבר נעברה העבירה ואותו אדם שמע עליה רק בדיעבד, הרי שמחובתו לדווח על כך לרשויות האכיפה, שאם לא כן עדיין יואשם בחיפוי על עבירה.

האם חובת הדיווח לרשויות מוחלטת?

כפי שניתן לראות, התשובה היא שלילית. החוק קובע כי אם מדובר באדם המשתייך למעגל הקרוב של מבצע העבירה, כמו אח או הורה, הרי שלא ניתן להאשימו בחיפוי על עבירה. לעיתים עולות תמיהות לגבי סייג זה, שכן הוא מגן למשל על בני משפחות של מפגעים שידעו כי הם עומדים לבצע פיגועי התאבדות. יחד עם זאת, בסעיף זה גוברת ההבנה הנוגעת למצבם הרגיש של בני המשפחה הקרובים, שייאלצו להלשין על אדם הקרוב לליבם לפני או לאחר שביצע עבירה. מצד שני, ראוי להדגיש כי ההוראות אינן חלות על שותפים אחרים למעשה, כך שאם דובר חלילה באונס קבוצתי, הרי שגם אם אחד המבצעים היה בן משפחה קרוב חלה חובה לדווח. במידה שמדובר רק באדם אחד והינו קרוב משפחה כאמור בחוק, הרי שבני משפחתו המזומנים לחקירה יכולים לשמור על זכות השתיקה ולהימנע מהפללתו, מבלי שייחשבו עוברים עבירה זו.

דוגמא להרשעה בגין חיפוי על עבירה

על מנת להבהיר את הדברים נביא להלן דוגמא לחיפוי על עבירה שהסתיימה בהרשעה. במקרה זה הורשע אדם שהודה כי לא פעל באופן סביר כדי למנוע פיגוע התאבדות בתל אביב. לפני שהפיגוע יצא אל הפועל שהו המחבלים בביתו של הנאשם והוא גם הסתיר עבורם בדירה את האמצעים ששימשו למעשיהם. בית המשפט הרשיעו בחיפוי על עבירה וגזר עליו עונש של שלוש שנות מאסר, בהתאם לעסקת טיעון שנסגרה עם הפרקליטות.

זומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין חיפוי על עבירה?

אתה זקוק לעורך דין מנוסה שייסע לך בניהול ההליך הפלילי נגדך, בין אם זה בחקירה הראשונית ובין אם זה בכותלי בית המשפט, שכן המדובר בעבירה פלילית שתוצאתה יכולה להיות חמורה מאוד עבורך הכוללת כאפשרות סבירה לחלוטין גם הותרת רישום פלילי, ובמקרים מסוימים אף שהייה מאחורי סורג ובריח. משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לנאשמים המואשמים בעבירות של פגיעות בסדרי השלטון והמשפט בכלל ובעבירת חיפוי על עבירה בפרט, מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה זומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין חיפוי על עבירה פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאב פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות

18/01/2020

077-5006206

052-6885006

חיפוי על עבירה - משמעותו והעונש בצידו

מלאה מובטחת.